

УДК 37.013.42-053.6

DOI: [10.35619/pse.vi6.175](https://doi.org/10.35619/pse.vi6.175)

Наталія КОЛЯДА

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної педагогіки,
соціальної роботи та консультування
Уманського національного університету,
м. Умань, Україна
ORCID: 0000-0001-7743-7831
e-mail: koliada_n@ukr.net

Світлана БРИЧОК

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки початкової освіти,
інклюзивної та вищої освіти
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0001-8508-8395
e-mail: brychok.zd@gmail.com

ПІДГОТОВКА МОЛОДІ ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНИХ ПРОСТОРІВ

Анотація. У статті здійснено теоретичне обґрунтування особливостей підготовки молоді до сімейного життя як напряму діяльності молодіжних просторів.

Сучасні соціокультурні трансформації здійснюють істотно впливають на функціонування інституту сім'ї, систему сімейних цінностей та особливості міжособистісної взаємодії. Зростання кількості нестабільних шлюбів, підвищення рівня сімейної конфліктності та зниження відповідальності молодого покоління за створення й збереження сім'ї актуалізують проблеми підготовки учнівської молоді до сімейного життя.

Встановлено, що вагомий ресурс у справі підготовки сучасної молоді до сімейного життя має молодіжна громадська діяльність, спрямована на забезпечення соціальних очікувань молоді щодо особистісного, професійного та соціального становлення молодого покоління. Її зміст охоплює широкий спектр молодіжної активності, що сприяє формуванню громадянської активності, соціальної відповідальності, розвитку особистісного потенціалу та набуттю професійних компетентностей молоді. Завдяки комплексному та міждисциплінарному підходу молодіжна робота забезпечує ефективне реагування на актуальні потреби й виклики молодіжного середовища, активізує участь молоді у суспільному житті та сприяє її інтеграції в соціально-економічні й громадські процеси.

Значний соціально-виховний потенціал мають молодіжні простори, які забезпечують умови для комплексного розвитку особистості. Участь молоді в соціальних ініціативах, волонтерській діяльності та командній роботі формує відповідальність, лідерські якості, здатність до співпраці та соціальної активності. У межах діяльності молодіжних просторів

проводяться тематичні лекції, тренінги, інтерактивні заняття, психологічні консультації, дискусійні клуби та зустрічі з фахівцями різних сфер діяльності. Такі форми роботи сприяють усвідомленню молоддю значення сім'ї як важливого соціального інституту та допомагають сформувати готовність до виконання сімейних обов'язків.

Ключові слова: молодь, учнівська молодь, молодіжні простори, молодіжна робота, сім'я, підготовка молоді до сімейного життя, соціальне виховання, соціалізація.

Постановка проблеми. Сучасні соціокультурні трансформації здійснюють вагомий вплив на функціонування інституту сім'ї, систему сімейних цінностей та особливості міжособистісної взаємодії. Зростання кількості нестабільних шлюбів, підвищення рівня сімейної конфліктності та зниження відповідальності молодого покоління щодо створення й збереження сім'ї зумовлюють актуальність проблеми підготовки учнівської молоді до сімейного життя.

Підготовка молоді до створення сім'ї є важливим складником виховного процесу, оскільки саме в юнацькому віці формуються життєві орієнтири, моральні цінності, уявлення про шлюб, батьківство та партнерські взаємини. Науковці наголошують, що недостатній рівень психологічної, моральної та соціальної готовності молоді до сімейного життя часто стає причиною сімейних конфліктів і розлучень [9].

Процес підготовки учнівської молоді до створення сім'ї реалізується через систему виховання, закладену родиною, а також систему просвітницьких заходів, які охоплюють моральний, психологічний, соціальний та педагогічний аспекти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки молоді до сімейного життя є предметом досліджень українських і зарубіжних учених (В. Кравець, О. Бондарчук, Т. Говорун, О. Коцюк, Н. Максимовська, Л. Северинчук, та ін. [7; 8; 9; 12]). У дослідженнях акцентується увага на необхідності формування культури родинних взаємин, відповідального батьківства та емоційної компетентності молоді, а також ефективність системного підходу до дошлюбної підготовки, що охоплює статеve виховання, розвиток комунікативних навичок та формування усвідомленого батьківства.

Так, у монографії В. Кравця «Підготовка учнівської молоді до сімейного життя в Україні XXI століття: стан, тенденції, шляхи вдосконалення» (2020) розкрито актуальність, реальний стан, шляхи вирішення та перспективи розвитку системи підготовки учнівської молоді в Україні на сучасному етапі її розвитку. Предметом наукового аналізу стали соціальні детермінанти та напрями формування майбутнього сім'янина; зміст, організаційні форми та методи безпосередньої дошлюбної підготовки, сексуальної соціалізації та виховання усвідомленого батьківства [9].

Вагомий ресурс у справі підготовки сучасної молоді до сімейного життя має молодіжна робота, яка спрямована на забезпечення соціальних очікувань молоді щодо особистісного, професійного та соціального становлення молодого

покоління. Її зміст охоплює широкий спектр діяльності, що сприяє формуванню громадської активності, соціальної відповідальності, розвитку особистісного потенціалу та набуттю професійних компетентностей молоді. Завдяки комплексному та міждисциплінарному підходу молодіжна робота забезпечує ефективне реагування на актуальні потреби й виклики молодіжного середовища, активізує участь молоді у суспільному житті та сприяє її інтеграції в соціально-економічні й громадські процеси.

У науково-практичному, науково-методичному доробках питання розвитку молодіжної роботи, молодіжної політики систематично висвітлюються та репрезентуються у багатоаспектних міждисциплінарних дослідженнях, що свідчить про зацікавленість науковців, теоретиків і практиків до означеної теми (Н. Дзюба, О. Лісовець, Н. Коляда, О. Кравченко, Н. Левченко, Н. Павлик, І. Пеша, О. Ярема та ін. [10]). Однак, недостатньо розкритим залишається питання особливостей та перспектив розвитку молодіжної роботи як ефективного ресурсу у справі підготовки сучасної молоді до сімейного життя.

Мета статті – теоретичне обґрунтування особливостей підготовки молоді до сімейного життя як напряму діяльності молодіжних просторів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в українському суспільстві, актуалізують проблему формування у молодого покоління готовності до створення сім'ї. На думку науковців, це зумовлюється низкою об'єктивних і суб'єктивних чинників, які неоднозначно впливають на готовність молоді до створення сім'ї, до становлення особистості. Серед об'єктивних чинників – омолодження шлюбів, недостатня економічна і соціальна захищеність подружжя, загальне послаблення моральних норм у суспільстві, поширення нетрадиційних форм шлюбу. До суб'єктивних чинників, що ускладнюють процес формування готовності молоді до сімейного життя, належать раннє фізіологічне дозрівання юнаків і дівчат, яке супроводжується психологічною та духовно-моральною незрілістю міжособистісних стосунків, а також небажанням народжувати дітей або свідомим відтермінуванням батьківства на невизначений період [8].

Підготовка учнівської молоді до створення сім'ї – це цілеспрямований процес формування у молоді знань, ціннісних орієнтирів, емоційної зрілості та побутових навичок, необхідних для побудови гармонійних партнерських стосунків, відповідального батьківства та успішного шлюбу в майбутньому.

У науковому дискурсі наявні різні підходи до визначення сім'ї, а саме:

– соціальний інститут, що характеризується спільною формою взаємовідносин між людьми, в межах якого здійснюється основна частина їх життєдіяльності. Сім'я – це динамічна мала група людей, які разом проживають, пов'язані родинними відносинами (шлюбу, кровної спорідненості, усиновлення, опіки), спільністю формування і задоволення соціально-економічних та інших потреб, взаємною моральною відповідальністю;

– провідний мікрофактор соціалізації особистості, оскільки є персональним середовищем її життя і розвитку та виконує такі основні соціалізуючі функції: забезпечення фізичного та емоційного розвитку індивіда; формування статевої ідентифікації дитини; провідна роль в розумовому розвитку дитини; розвиток здібностей та потенційних можливостей індивіда; забезпечення дитині почуття захищеності; формування ціннісних орієнтацій особистості; оволодіння дитиною основними соціальними нормами; та ін.

Відповідно науковці характеризують готовність до сімейного життя як феномен, який охоплює кілька взаємопов'язаних компонентів:

– психологічна готовність – здатність до компромісів, емпатії, емоційної підтримки партнера, а також адекватне розуміння ролей у шлюбі;

– етично-моральна готовність – усвідомлення цінності родини, повага до особистих меж, вірність та прийняття відповідальності;

– соціальна та економічна готовність – розуміння основ ведення домашнього господарства, планування бюджету та здатності забезпечувати базові потреби родини;

– фізіологічна та сексуальна готовність – формування відповідальної статевої поведінки, знання основ репродуктивного здоров'я та гігієни [6, с. 152].

Важливим чинником формування готовності до сімейного життя є соціальні орієнтації підлітків і молоді, які варіюються залежно від низки факторів, зокрема соціального середовища, у якому відбувається їхнє становлення, культурних і релігійних традицій, особливостей виховання, набутого досвіду та індивідуально-психологічних характеристик.

Зокрема, дослідниками виявлено, що більшість молодих людей, оцінюючи ступінь своєї готовності до майбутнього сімейного життя, орієнтується найперше на свої соціально-економічні здобутки, оскільки усвідомлюють власну відповідальність передусім за створення матеріальної бази сім'ї: «Перш ніж одружитися, вони вважають за потрібне оволодіти такими атрибутами дорослості, як: завершити навчання, здобути професійне становлення, досягти матеріальної незалежності» [14, с. 80].

Водночас більш глибокими психологічними чинниками, які впливають на емоційно-ціннісне ставлення до подружнього життя, прагнення старшокласників у майбутньому створити сім'ю, є такі: сімейні цінності, установки, стереотипи поведінки батьків, які закарбувались на ранніх етапах особистісного розвитку дитини у сім'ї та несвідомо впливають на стереотипи майбутніх шлюбно-сімейних взаємин. Результати багатьох досліджень свідчать також про те, що «уявлення про шлюбно-сімейні взаємини в сучасної учнівської молоді часто характеризуються споживчою нереалістичністю, що відображається у розходженні якостей бажаного супутника життя і ймовірного партнера у повсякденному спілкуванні; надмірній вимогливості до майбутнього шлюбного партнера» [14, с. 80].

Вагомий ресурс у справі формування соціальних очікувань молоді, формування соціальних та ціннісних орієнтацій в цілому та сімейно-орієнтованих очікувань і життєвих стратегій зокрема має молодіжна робота. В умовах реалізації державної молодіжної політики як одного із пріоритетних напрямів діяльності держави особливої актуальності набуває питання розроблення та впровадження інноваційних технологій роботи з різними категоріями молоді, а також удосконалення нормативно-правового забезпечення державної соціальної молодіжної політики. Розгляд молоді як об'єкта національно-державних інтересів і як одного з ключових чинників соціально-економічного розвитку держави та суспільства знаходить своє відображення в системі законодавчих актів і урядових програм.

В Україні основні аспекти соціальної молодіжної політики, молодіжної роботи регламентують закони та інші нормативно-правові акти, а саме: Закон України «Про основні засади молодіжної політики», 2021, у редакції від 13.07.2025 р., Національна молодіжна стратегія до 2030 року, Державна цільова соціальна програма «Молодь України: покоління стійкості – 2030», програма «Молодіжний працівник» (2014), Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження типових положень про молодіжний центр та про експертну раду при молодіжному центрі» зі змінами (2017) [5].

Молодіжна робота – перспективна сфера професійної діяльності з молоддю, що потребує розвитку підготовки та сфери працевлаштування молодіжних працівників, рівня популяризації молодіжної роботи в усіх областях, містах України.

У Законі України «Про основні засади молодіжної політики» (2021) визначено, що «молодіжна робота – це «діяльність, спрямована на залучення дітей та молоді до суспільного життя, що здійснюється дітьми та молоддю, разом з дітьми та молоддю або в інтересах дітей та молоді за допомогою інструментів спільного прийняття рішень; суб'єкти молодіжної роботи – фізичні особи, фізичні особи – підприємці, юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, що здійснюють молодіжну роботу. До суб'єктів молодіжної роботи належать, зокрема, молоді особи, молодіжні та дитячі громадські об'єднання, інші громадські об'єднання, молодіжні ради, органи (організації) учнівського та студентського самоврядування, молодіжні центри, молодіжні працівники, радники з питань молоді, благодійні організації, неформальні молодіжні об'єднання» [5].

Молодіжна робота – комплекс заходів молодіжної політики, що орієнтовані на молодь та проводяться разом із молоддю і для молоді засобами неформальної освіти у вільний для молоді час. Вона надає можливості молоді розвиватись самостійно та покращення умов особистого і соціального розвитку молодих осіб відповідно до їхніх потреб та можливостей, сприяння їхньому духовному та фізичному розвитку [14].

Практичним досвідом реалізації молодіжної роботи на державному рівні є діяльність низки молодіжних структур. Зокрема, мета діяльності *Асоціації молодіжних центрів України* – супровід та підтримка чинних молодіжних центрів усіх форм власності та допомога в розвитку нових задля забезпечення сприятливих умов усебічного розвитку молоді та підвищення молодіжної участі в процесі прийняття суспільно-важливих рішень [1]. *Асоціація молодіжних працівників України* створена для мережування та кооперації між молодіжними працівниками та їх організаціями чи проектами, для обміну досвідом та налагодження партнерств і міжнародних зв'язків, представлення молодіжних працівників України на світовій мапі молодіжної роботи, розвитку професійних компетенцій молодіжних працівників України, створення можливостей для їх професійного росту [2]. Діяльність *Всеукраїнського молодіжного центру України* спрямована на формування єдиної політики роботи з молоддю в молодіжних центрах різних міст; створення можливостей для розвитку й мережування молодіжних працівників по всій Україні; розроблення методичних матеріалів для роботи молодіжних центрів; адвокації розвитку молодіжної інфраструктури; створення освітніх подій для молодіжних працівників; урахування актуальних можливостей та вироблення шляхів покращення роботи з молоддю [3].

Діяльність молодіжних структур на міжнародному, національному, регіональному та місцевому рівнях спрямована, насамперед, на розвиток життєвих навичок, які готують молодь до вирішення повсякденних викликів і завдань, спрямованих на досягнення її соціальних очікувань, з-поміж яких важливе місце займає створення можливостей для молоді самостійно формувати власне майбутнє та розвиток сімейно-орієнтованих життєвих стратегій.

Сучасні суспільні трансформації, зміна системи цінностей, розвиток інформаційних технологій та соціально-економічні виклики суттєво впливають на процес соціалізації молоді та формування її готовності до сімейного життя. У цих умовах особливої актуальності набуває діяльність молодіжних просторів, які стають платформою для розвитку особистісного потенціалу молодих людей, формування їхніх соціальних компетентностей, ціннісних орієнтацій і відповідального ставлення до створення сім'ї. Молодіжні простори забезпечують умови для неформальної освіти, комунікації, психологічної підтримки та реалізації соціальних ініціатив, що сприяє підготовці молоді до виконання сімейних ролей і побудови гармонійних міжособистісних взаємин.

Молодіжні простори мають значний соціально-виховний потенціал, оскільки забезпечують умови для комплексного розвитку особистості. Участь молоді в соціальних ініціативах, волонтерській діяльності та командній роботі формує відповідальність, лідерські якості, здатність до співпраці та соціальної активності.

Тому важливим напрямом молодіжної роботи, діяльності молодіжних структур, центрів є підготовка молоді до сімейного життя шляхом формування сімейних цінностей як основи побудови гармонійних партнерських стосунків, відповідального батьківства та успішного шлюбу в майбутньому.

Особливістю молодіжних просторів є створення безпечного та відкритого середовища, у якому молодь має можливість вільно висловлювати власні думки, брати участь у тренінгах, дискусіях, освітніх програмах і соціальних проєктах. Саме така діяльність формує навички відповідального спілкування, партнерської взаємодії, емоційної компетентності та толерантності, що є важливими складовими готовності до сімейного життя.

Підготовка молоді до сімейного життя становить комплексний і багатоаспектний процес, що охоплює моральний, психологічний, соціальний та педагогічний компоненти. У цьому контексті молодіжні простори виконують важливу соціально-виховну функцію, оскільки сприяють:

- формуванню ціннісних орієнтацій щодо сім'ї та відповідального батьківства;
- розвитку комунікативної компетентності й культури міжособистісної взаємодії;
- вихованню відповідальності, взаємоповаги та емоційної зрілості особистості;
- підвищенню рівня психологічної готовності молоді до створення сім'ї;
- профілактиці конфліктної поведінки, проявів насильства та деструктивних моделей взаємин;
- формуванню навичок колективного прийняття рішень і конструктивного врегулювання конфліктних ситуацій.

Молодіжні простори пропонують різні форми підготовки молоді до подружнього життя [11]. З-поміж інших прикладом є Всеукраїнський форум «Підготовка молоді до сімейного життя і батьківства» (Івано-Франківськ, 26-27 липня 2025 р.), організований Міністерством молоді та спорту України у партнерстві з управлінням спорту та молодіжної політики Івано-Франківської обласної державної адміністрації та громадською організацією «МІЖ ІНШИМ». Мета форуму – формування у молоді усвідомленого ставлення до сімейних цінностей, підготовка до гармонійного сімейного життя та відповідального батьківства. На думку організаторів та учасників форуму, «такі зустрічі надзвичайно потрібні та важливі, особливо у теперішній час війни! Сімейні конфлікти, насильницьке спілкування в сім'ї, втрата сімейних цінностей, розлучення, аборти, народження дітей з інвалідністю... Дуже багато питань, які слід проговорювати з молоддю для збереження сімейних цінностей, створення в подальшому щасливої сім'ї, побудови здорових стосунків, підтримки одне одного навіть у критичних ситуаціях» [4].

З метою підтримки молоді, яка виходить з-під опіки, та її підготовки до самостійного життя у програмах СОС Дитячі Містечка (благодійна недержавна організація, що розпочала діяльність у 2003 році та працює задля попередження сирітства в Україні, розвитку сімейних форм виховання) реалізується Молодіжна програма, мета якої – формування навичок самостійності в різних сферах: планування часу, особистого бюджету, раціонального використання коштів, створення сім'ї, збереження здоров'я, професійної підготовки. Також завдяки цій програмі молодь має можливість отримати субсидії від організації на освіту, оренду квартири, купівлю інструментів для ведення малого підприємництва тощо.

Молодіжна програма охоплює три етапи:

– перший етап передбачає підготовку до виходу з під-опіки у період, коли підліток ще проживає у прийомній сім'ї (професійну орієнтацію; допомогу у виборі майбутнього місця професійного навчання; розвиток соціальних та життєвих навичок, необхідних для самостійного життя; визначення часу та умов виходу з-під опіки, налагодження контакту з майбутнім наставником);

– другий етап напівсамостійного проживання включає індивідуальний супровід молоді після виходу з-під опіки. Супровід здійснюється підготовленими наставниками. У процесі супроводу молоді люди мають можливість отримати фінансову підтримку для отримання професійної освіти, підвищення кваліфікації, практичного досвіду роботи та організації тимчасового проживання. СОС Дитячі Містечка надає підтримку молодим людям на ремонт та облаштування житла;

– третій етап передбачає подальше відслідковування життєвих історій випускників СОС Дитячі Містечка [13].

У межах діяльності молодіжних просторів проводяться тематичні лекції, тренінги, інтерактивні заняття, психологічні консультації, дискусійні клуби та зустрічі з фахівцями. Такі форми роботи сприяють усвідомленню молоддю значення сім'ї як важливого соціального інституту та допомагають сформувати готовність до виконання сімейних обов'язків.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, молодіжна робота є важливим чинником суспільного розвитку, оскільки спрямована на забезпечення умов для всебічного особистісного, професійного та соціального становлення молодого покоління. Її зміст охоплює широкий спектр діяльності, орієнтованої на формування громадянської позиції та громадської активності, розвиток соціальної відповідальності, реалізацію особистісного потенціалу та набуття професійних компетентностей молоддю. Комплексний і міждисциплінарний характер молодіжної роботи забезпечує ефективне реагування на актуальні потреби та виклики молодіжного середовища, активізує участь молоді в суспільному житті та сприяє її інтеграції у соціально-економічні й громадські процеси.

Молодіжні простори є важливим осередком підготовки молоді до сімейного життя, оскільки створюють сприятливі умови для формування сімейних цінностей, розвитку соціальних і комунікативних компетентностей, психологічної зрілості та відповідального ставлення до майбутньої сім'ї. Їх діяльність сприяє гармонійному особистісному розвитку молоді, підвищенню рівня соціальної активності та формуванню готовності до виконання сімейних ролей. У сучасних умовах розвиток молодіжних просторів є важливим напрямом державної молодіжної політики та ефективним засобом підтримки молодого покоління.

Перспективи подальших досліджень в означеному напрямі вбачаємо у теоретико-практичному та методичному розробленні соціальних програм, освітніх ініціатив з підготовки молоді до подружнього життя в сучасних соціокультурних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асоціація молодіжних працівників України. URL: <http://surl.li/ezxbpI> (дата звернення: 04.04.2026)
2. Асоціація молодіжних центрів України. URL: <https://youthcenters.net.ua/pro-asotsiatsiyu/> (дата звернення: 04.04.2026)
3. Всеукраїнський молодіжний центр України. URL: <https://auyc.org.ua/> (дата звернення: 04.04.2026)
4. Всеукраїнський форум «Підготовка молоді до сімейного життя та батьківства». URL: <https://tlumacka-gromada.gov.ua/news/1754066039/> (дата звернення: 04.04.2026)
5. Закон України «Про основні засади молодіжної політики». 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20> (дата звернення: 04.04.2026)
6. Коренева Ю. П., Мухіна Л. М., Маркіна М. С. Особливості психологічної готовності молодої особи вступати у шлюб. *Габітус*. 2024. № 59. С. 51–155. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.59.25>
7. Коцюк Олександра. Підготовка молоді до сімейного життя через формування особистості та усвідомлення власної самоцінності. *Scientific Journal «Psychology Travelogs»*. 2024, № 3. С. 70–76.
8. Кравець В. П. Теорія і практика дошлюбної підготовки молоді. Київ.: Правда. 2000. 688 с.
9. Кравець В. П. Підготовка учнівської молоді до сімейного життя в Україні XXI століття: стан, тенденції, шляхи вдосконалення : монографія. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 584 с.
10. Левченко Н. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до молодіжної роботи: теорія і практика : монографія. Київ : Компрінт, 2023. 429 с.
11. Мінсоцполітики впроваджує програму підготовки молоді до подружнього життя. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/247765438> (дата звернення: 14.04.2026)
12. Северинчук Л. А. Формування культури родинних взаємин як пріоритетний напрямок сімейного виховання в сучасному соціокультурному просторі. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: педагогіка. 2015. №1. С. 137–142.
13. СОС Дитячі містечка. URL: <https://sos-ukraine.org/nasha-robota/shho-robymo/robota-z-moloddu/> (дата звернення: 14.04.2026)

14. Соціальні очікування учнівської молоді : монографія / Т.Ю. Куниця, І.Б. Савельчук, Л.В. Гончар, Д.Д. Бибик, В.М. Амеліна; за заг.ред. Т.Ю. Куниці. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 93 с.

REFERENCES

1. Asotsiatsiia molodizhnykh pratsivnykiv Ukrainy [Association of Youth Workers of Ukraine]. URL: <http://surl.li/ezxbpI> (data zvernennia: 04.04.2026) [in Ukrainian].
2. Asotsiatsiia molodizhnykh tsestriv Ukrainy [Association of Youth Centers of Ukraine]. URL: <https://youthcenters.net.ua/pro-asotsiatsiyu/> (data zvernennia: 04.04.2026) [in Ukrainian].
3. Vseukrainskyi molodizhnyi tsentr Ukrainy [All-Ukrainian Youth Center of Ukraine]. URL: <https://auyc.org.ua/> (data zvernennia: 04.04.2026) [in Ukrainian].
4. Vseukrainskyi forum «Pidhotovka molodi do simeinoho zhyttia ta batkivstva» [All-Ukrainian Forum «Preparation Youth for Family Life and Parenthood»]. URL: <https://tlumacka-gromada.gov.ua/news/1754066039/> (data zvernennia: 04.04.2026) [in Ukrainian].
5. Zakon Ukrainy «Pro osnovni zasady molodizhnoi polityky» [Law of Ukraine «On the Basic Principles of Youth Policy»]. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20> (data zvernennia: 04.04.2026) [in Ukrainian].
6. Korenieva Yu. P., Mukhina L. M., Markina M. S. Osoblyvosti psykholohichnoi hotovnosti molodoi osoby vstupaty u shliub [Features of A Young Person's Psychological Readiness to Marriage]. *Habitus*, 2024, No 59, S. 51–155. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.59.25> (data zvernennia: 04.04.2026) [in Ukrainian].
7. Kotsiuk O. Pidhotovka molodi do simeinoho zhyttia cherez formuvannia osobystosti ta usvidomlennia vlasnoi samotsinnosti [Preparation Youth for Family Life Through Personality Formation and Awareness of Their Own Self-worth]. *Scientific Journal «Psychology Travelogs»*, No 3. 2024. S. 70–76. DOI: <https://doi.org/10.31891/PT-2024-3-7> (data zvernennia: 04.04.2026) [in Ukrainian].
8. Kravets V. P. Teoriia i praktyka doshliubnoi pidhotovky molodi [Theory and Practice of Premarital Preparation for Young People]. Kyiv: Pravda, 2000. 688 s. [in Ukrainian].
9. Kravets V. P. Pidhotovka uchnivskoi molodi do simeinoho zhyttia v Ukraini XXI stolittia: stan, tendentsii, shliakhy vdoskonalennia [Preparation Students for Family Life in Ukraine in the 21st Century: Status, Trends, Ways of Improvement] : monohrafiia. Ternopil : TNPU im. V. Hnatiuka, 2020. 584 s. [in Ukrainian].
10. Levchenko N. V. Pidhotovka maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do molodizhnoi roboty: teoriia i praktyka [Preparation of Future Social Workers for Youth Work: Theory and Practice] : monohrafiia. Kyiv : Kompynt, 2023. 429 s. [in Ukrainian].
11. Minsotspolityky vprovadzhuie prohramu pidhotovky molodi do podruzhnoho zhyttia [The Ministry of Social Policy is implementing a program to prepare young people for married life]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/247765438> (data zvernennia: 14.04.2026) [in Ukrainian].
12. Severynchuk L. A. Formuvannia kultury rodynnykh vzaiemyn yak prioritytetnyi napriamok simeinoho vykhovannia v suchasnomu sotsiokulturnomu prostori [Developing A Culture of Family Relationships As A Priority Vector of Family Education in The Modern Socio-cultural Space]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka*. Seria: pedahohika, 2015. No1, S. 137–142 [in Ukrainian].
13. SOS Dytiachi mistechka [SOS Children's Villages]. URL: <https://sos-ukraine.org/nasha-robota/shho-robymo/robota-z-moloddyu/> (data zvernennia: 14.04.2026) [in Ukrainian].
14. Sotsialni ochikuvannia uchnivskoi molodi [Social expectations of young students] : monohrafiia / T.Iu. Kunytsia, I.B. Savelchuk, L.V. Honchar, D.D. Bybyk, V.M. Amelina; za zah.red. T.Iu. Kunytsi. Ivano-Frankivsk: NAIR, 2023. 93 s. [in Ukrainian].

**PREPARING YOUNG PEOPLE FOR FAMILY LIFE
AS A VECTOR OF THE ACTIVITIES OF YOUTH SPACES**

Nataliia KOLIADA

Doctor of Sciences (in Pedagogy), Professor,
Professor at the Social Pedagogy, Social Work and Counseling Department of
Uman National University,
Uman, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7743-7831
e-mail: koliada_n@ukr.net

Svitlana BRYCHOK

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Associate Professor at the Department
of Pedagogy of Primary Department of
Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0001-8508-8395
e-mail: brychok.zd@gmail.com

Abstract. The article provides a theoretical justification of the features of preparing young people for family life as a direction of activity of youth spaces. Modern socio-cultural transformations have a significant impact on the functioning of the family institution, the system of family values, and the features of interpersonal interaction. The increase in the number of unstable marriages, the increase in the level of family conflict, and the decrease in the responsibility of the younger generation for creating and preserving a family determine the relevance of the problem of preparing students for family life.

It has been established that youth work, which is aimed at ensuring the social expectations of young people regarding the personal, professional, and social development of the younger generation, has a significant resource in preparing modern youth for family life. Its content covers a wide range of activities that contribute to the formation of civic activity, social responsibility, the development of personal potential, and the acquisition of professional competencies of young people. Thanks to a comprehensive and interdisciplinary approach, youth work provides an effective response to the current needs and challenges of the youth environment, activates the participation of young people in public life and promotes their integration into socio-economic and public processes.

Youth spaces have significant socio-educational potential, which provide conditions for the comprehensive development of the individual. Youth participation in social initiatives, volunteer activities and teamwork forms responsibility, leadership qualities, the ability to cooperate and social activity. Within the framework of the activities of youth spaces, thematic lectures, trainings, interactive classes, psychological consultations, discussion clubs and meetings with specialists are held. Such forms of work contribute to the awareness of young people of the importance of the family as an important social institution and help form a readiness to fulfill family responsibilities.

Keywords: youth, student youth, youth spaces, youth work, family, preparation of young people for family life, social education, socialization.

Стаття надійшла до редакції 24.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку після рецензування 08.04.2026 р.

Стаття опублікована 15.06.2026 р.